



## ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

### Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

#### Реквізити навчальної дисципліни

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Рівень вищої освіти                         | <i>Перший (бакалаврський)</i>                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Галузь знань                                | <i>28 Публічне управління та адміністрування</i>                                                                                                                                                                                                                                        |
| Спеціальність                               | <i>281 Публічне управління та адміністрування</i>                                                                                                                                                                                                                                       |
| Освітня програма                            | <i>Адміністративний менеджмент</i>                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Статус дисципліни                           | <i>Нормативна</i>                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Форма навчання                              | <i>заочна</i>                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Рік підготовки, семестр                     | <i>2 курс, весняний семестр</i>                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Обсяг дисципліни                            | <i>150 год (5 кредитів ЄКТС) – лекції 8 год., практичні заняття 4 год., лабораторні роботи 2 год., самостійна робота 136 год.</i>                                                                                                                                                       |
| Семестровий контроль/ контрольні заходи     | <i>Екзамен, МКР</i>                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Розклад занять                              | <i><a href="https://schedule.kpi.ua/">https://schedule.kpi.ua/</a></i>                                                                                                                                                                                                                  |
| Мова викладання                             | <i>Українська</i>                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Інформація про керівника курсу / викладачів | <i>Лектор: кандидат наук з державного управління, доцент Бутник Олена Олександрівна, <a href="mailto:obutnyk@ill.kpi.ua">obutnyk@ill.kpi.ua</a><br/>Практичні та лабораторні заняття: викладач Шиць Олександра Руславівна, <a href="mailto:oshyts@ill.kpi.ua">oshyts@ill.kpi.ua</a></i> |
| Розміщення курсу                            | <i><a href="https://classroom.google.com/c/ODQwNzM1NTE0NjI4?cjc=ilobajjy">https://classroom.google.com/c/ODQwNzM1NTE0NjI4?cjc=ilobajjy</a></i>                                                                                                                                          |

#### 1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Основи електронного урядування» є фундаментальною навчальною дисципліною, що належить до нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки бакалавра публічного управління та адміністрування.

Дисципліна «Основи електронного урядування» спрямована на формування у студентів системного уявлення про сутність, принципи та інструменти електронного урядування як складової сучасного публічного управління. Курс розкриває е-урядування як управлінську концепцію та практику трансформації діяльності органів публічної влади на засадах сервісності, прозорості, підзвітності та орієнтації на потреби громадян. У межах дисципліни розглядаються міжнародні та європейські підходи до вимірювання розвитку е-урядування, нормативно-правові й інституційні засади його впровадження в Україні та ЄС, моделі та рівні зрілості е-урядування, механізми міжвідомчої взаємодії й обміну даними (інтероперабельність), цифрова ідентифікація та електронний документообіг, інструменти е-демократії, а також основи інформаційної безпеки і захисту персональних даних у цифрових взаємодіях.

**Метою** вивчення даної дисципліни є формування у здобувачів здатності розуміти та аналізувати ключові концепти, правові й організаційні механізми електронного урядування, оцінювати рівень його розвитку на основі міжнародних методик, а також застосовувати

отримані знання для обґрунтування управлінських рішень у публічному секторі з урахуванням вимог прозорості, підзвітності, безпеки та захисту персональних даних.

**Предметом** вивчення дисципліни «Основи електронного урядування» є теоретичні, нормативно-правові та організаційно-управлінські засади функціонування і розвитку електронного урядування: принципи і моделі цифрової взаємодії держави з громадянами, бізнесом та іншими органами влади; методики оцінювання зрілості е-урядування; інституційні механізми координації та інтеперабельності; інструменти цифрової ідентифікації та електронного документообігу; практики е-демократії; а також базові підходи до забезпечення інформаційної безпеки й захисту персональних даних у публічному управлінні.

Навчальна дисципліна, як компонент освітньої програми підготовки бакалавра, забезпечує:

ПРН 07. Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурноосвітніх/спортивних проєктах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

ПРН 08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 09. Знати основи електронного урядування.

ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

ПРН 22. Знати основні засади розвитку розумних міст та особливості надання електронних послуг.

Відповідність програмним результатам навчання (ПРН) та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

**Інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні задачі у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

**Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**Фахові компетентності (ФК):**

ФК 01. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК 04. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

ФК 06. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

ФК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

ФК 17. Здатність застосовувати механізми синергії влади, громади та бізнесу для долавання кризових явищ в суспільстві.

ФК 19. Здатність здійснювати моніторинг та оцінювати рівень надання електронних послуг, визначати стан електронної готовності щодо впровадження електронного урядування на різних рівнях.

**Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)**

Пререквізити: «Публічна служба», «Цифрові технології в управлінні».

Постреквізити: «Основи інформаційної безпеки», «Державні інформаційні ресурси та електронні послуги», «Практика».

## 0. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Сучасна концепція електронного урядування.  
Тема 2. Огляд світових та європейських методик дослідження е-урядування.  
Тема 3. Нормативно-правові та інституційні засади е-урядування в Україні та ЄС.  
Тема 4. Моделі та рівні зрілості е-урядування: етапи розвитку і критерії оцінювання.  
Тема 5. Електронні публічні послуги: класифікація, стандарти якості, клієнтоорієнтованість.  
Тема 6. Інтероперабельність у системі е-урядування: міжвідомча взаємодія та обмін даними.  
Тема 7. Цифрова ідентифікація та електронний документообіг у публічному управлінні  
Тема 8. Е-демократія та цифрова взаємодія органів публічної влади з громадянами: інструменти участі, консультацій і зворотного зв'язку.  
Тема 9. Інформаційна безпека та захист персональних даних в е-урядуванні: принципи, ризики, механізми забезпечення.

## 0. Навчальні матеріали та ресурси

### Базова література:

1. Концепція розвитку системи електронних послуг в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.06.2025)
2. Чукут С. А., Загвойська О. В., Цимбаленко Я. Ю. (2022). Основи електронного урядування: навчальний посібник. КПП ім. Ігоря Сікорського. URL: [https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48921/1/E-governance\\_Manual\\_KPI.pdf](https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48921/1/E-governance_Manual_KPI.pdf) (дата звернення: 05.06.2025)
3. Open Data Charter. URL: <https://opendatacharter.org/who-we-are/> (дата звернення: 05.06.2025).
4. Global Open Data Index. URL: <http://index.okfn.org/place.html#map> (дата звернення: 05.06.2025).
5. OECD (2021). The E-Leaders Handbook on the Governance of Digital Government. URL: [https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/12/the-e-leaders-handbook-on-the-governance-of-digital-government\\_2523ea2c/ac7f2531-en.pdf](https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/12/the-e-leaders-handbook-on-the-governance-of-digital-government_2523ea2c/ac7f2531-en.pdf) (дата звернення: 05.06.2025).
6. OECD (2024). 2023 OECD Digital Government Index (DGI): Main findings (PDF). URL: [https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/01/2023-oecd-digital-government-index\\_b11e8e8e/1a89ed5e-en.pdf](https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/01/2023-oecd-digital-government-index_b11e8e8e/1a89ed5e-en.pdf) (дата звернення: 05.06.2025).

### Додаткова література:

1. Єдиний цифровий ринок та інші програми цифрового співробітництва з ЄС - Комітет з питань цифрової трансформації. URL: [https://www.rada.gov.ua/news/news\\_kom/239177.html](https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239177.html) (дата звернення: 05.06.2025).
2. EU4Digital - регіональна програма ЄС. URL: <https://eufordigital.eu/uk/discover-eu/the-eu4digital-initiative/> (дата звернення: 05.06.2025).
3. Публічна інформація у формі відкритих даних в умовах воєнного стану: специфіка, парадокси, поради. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/vidkryti-dani-voyenyi-stan/> (дата звернення: 05.06.2025).
4. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
7. Про публічні електронні реєстри : Закон України від 18 листопада 2021 р. № 1907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text> (дата звернення: 05.06.2025).

8. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15 липня 2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
9. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
10. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
11. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
12. Про електронні комунікації : Закон України від 16 грудня 2020 р. № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
13. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
14. Про захист персональних даних : Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
15. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
16. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
17. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення умов для запровадження та функціонування системи взаємного визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом : Закон України від 1 грудня 2022 р. № 2801-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-20#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
18. Про затвердження Положення про Єдиний державний вебпортал електронних послуг та Єдиний державний вебпортал адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.06.2025).
19. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.06.2025).

## Навчальний контент

### 5.Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методика опанування дисципліни «Основи електронного урядування» включає лекційні заняття для ознайомлення студентів з теоретичними основами, практичні заняття зосереджені на аналізі нормативно-правового забезпечення е-урядування та відпрацюванні алгоритмів надання електронних публічних послуг. Особлива увага приділяється лабораторним роботам, під час яких студенти опановують інструменти електронної ідентифікації, роботу з державними реєстрами, системами електронного документообігу та платформами е-демократії. Акцент робиться на інтерактивному навчанні, що дозволяє студентам активно застосовувати знання під час обговорень, кейс-стаді та виконання завдань у середовищах, що моделюють сучасні цифрові платформи й інструменти.

**Методи і технології навчання.** Використовуються методи: аналітичний, аналогія, узагальнення і абстрагування, спостереження і порівняння, пояснювально-ілюстративний, дослідницький.

На практичних і лабораторних заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовується сервіс відеоконференцій Google Meet, освітній веб-сервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення АІС «Електронний кампус» а також автоматизованої інформаційної системи «Му KPI UA».

### **Плани лекцій з дисципліни «Основи електронного урядування»**

На самостійне вивчення студентам виносяться:

- лекції по темах 5-9;
- практичні заняття по темах 3-9;
- лабораторні роботи по темах 2-9.

#### ***Лекція 1. Сучасна концепція електронного урядування.***

1. Електронне урядування: поняття та відмежування від концепції цифрового урядування (digital government).
2. Мета і ціннісні орієнтири е-урядування: ефективність, прозорість, підзвітність, орієнтація на громадянина.
3. Суб'єктно-об'єктна структура е-урядування: держава, бізнес, громадяни, інститути громадянського суспільства.
4. Моделі взаємодії у системі е-урядування: G2C, G2B, G2G, G2E та їх управлінське значення.
5. Структурні компоненти е-урядування: послуги, дані, процеси, інфраструктура, кадри, комунікації.
6. Вплив е-урядування на адміністративні процеси та підходи до прийняття управлінських рішень.
7. Переваги та ризики впровадження е-урядування: цифровий розрив, довіра, кіберризики, бюрократичні бар'єри.

#### ***Лекція 2. Огляд світових та європейських методик дослідження е-урядування.***

1. Міжнародні підходи до оцінювання розвитку е-урядування: цілі, логіка та порівнюваність результатів.
2. Е-урядування у контексті принципів ефективного врядування для сталого розвитку: зв'язок із якістю управління та політиками розвитку.
3. Індекс EGDI (E-Government Development Index): складові, методика розрахунку та інтерпретація показників.
4. Індекс EPI (E-Participation Index): вимірювання електронної участі та значення для оцінки відкритості/залучення громадян.
5. Індекс LOSI (Local Online Service Index): оцінювання онлайн-спроможності місцевого рівня та типові індикатори.
6. Європейський eGovernment Benchmark: підхід ЄС до вимірювання якості цифрових взаємодій і сервісної орієнтації.
7. Практичне застосування результатів оцінювання: використання індексів для діагностики прогалин, пріоритизації реформ і моніторингу прогресу.

#### ***Лекція 3. Нормативно-правові та інституційні засади е-урядування в Україні та ЄС.***

1. Правове поле е-урядування.
2. Інституційна архітектура: роль КМУ, профільних міністерств/агентств, місцевого самоврядування.
3. Принципи “належного врядування” та їх відображення в цифрових реформах.
4. Доступ до публічної інформації та відкриті дані.

5. Персональні дані: базові вимоги до обробки, правові підстави, права громадян.
6. Узгодження з європейськими підходами: чому для України важлива гармонізація правил.

#### ***Лекція 4. Моделі та рівні зрілості е-урядування: етапи розвитку і критерії оцінювання.***

1. Зрілість е-урядування: зміст поняття та управлінська логіка переходу від інформаційної присутності до сервісно-орієнтованої моделі держави.
2. Стадійні моделі розвитку е-урядування: інформування → взаємодія → транзакційність → інтеграція → проактивність.
3. Ознаки рівнів зрілості (на прикладах типових управлінських процесів і сервісів).
4. Критерії оцінювання зрілості: доступність, простота, оперативність, інтегрованість, зручність, безпека.
5. Організаційні передумови зрілості: процесне управління, кадрове забезпечення, ресурсне планування, управління змінами.
6. Бар'єри цифрової трансформації в публічному секторі: основні групи причин і їх прояви.
7. Дорожня карта підвищення зрілості органу влади: етапи формування, пріоритети, індикатори виконання.

#### ***Лекція 5. Електронні публічні послуги: класифікація, стандарти якості, клієнтоорієнтованість.***

1. Публічна послуга: поняття, ключові ознаки, відмежування від функцій і повноважень органу влади.
2. Типологія електронних послуг: критерії класифікації (сфера, рівень управління, складність, канали, “життєві події”).
3. Користувацький шлях у наданні послуги: основні етапи та проблемні точки взаємодії.
4. Якість публічних послуг: базові стандарти (доступність, прозорість, строки, зрозумілість, зворотний зв'язок).
5. Адміністративні процедури і регламентація: вплив на можливості та межі цифровізації.
6. Оцінювання якості послуг: індикатори результативності (KPI), зворотний зв'язок, звернення/скарги, аналітика використання.
7. Типові управлінські помилки у цифровізації послуг: причини та підходи до запобігання.

#### ***Лекція 6. Інтероперабельність у системі е-урядування: міжвідомча взаємодія та обмін даними.***

1. Інтероперабельність: визначення та ключові рівні (правовий, організаційний, семантичний, технічний).
2. Мета міжвідомчого обміну даними: принцип “once-only” і зменшення адміністративного навантаження.
3. Європейська рамка інтероперабельності (EIF): основні принципи та практичне значення.
4. Моделі інтеграції: централізована vs. децентралізована; роль інтеграційної платформи/шлюзів.
5. Управління даними: власник даних, відповідальність за якість, актуалізація, “єдине джерело істини”.
6. Семантична узгодженість: довідники/класифікатори, уніфікація термінів і форматів.

7. Правові підстави обміну: законність, цільове використання, мінімізація даних, журналювання доступів.

8. Безпека взаємодії: доступи, аудит, реагування на інциденти.

9. Типові бар'єри: "відомчі силоси", несумісні процеси, конфлікт повноважень, кадровий дефіцит.

### ***Лекція 7. Цифрова ідентифікація та електронний документообіг у публічному управлінні.***

1. Функціональне призначення цифрової ідентифікації у системі е-урядування: забезпечення автентифікації, авторизації та формування довіри до електронних взаємодій.

2. Рівні гарантії та основні методи електронної ідентифікації: порівняльна характеристика механізмів від базових до кваліфікованих засобів ідентифікації.

3. Електронний підпис і довірчі послуги як інструменти юридичної значущості електронних дій: сфери застосування та управлінсько-правові наслідки для посадових осіб.

4. Електронний документ у публічному управлінні: реквізити, юридичний статус, життєвий цикл, вимоги до зберігання та архівування.

5. Організаційно-процедурні засади електронного документообігу в органах публічної влади: маршрутизація, погодження, контроль виконання, відповідальність учасників процесу.

6. Управлінська ефективність впровадження електронного документообігу: вплив на оперативність, виконавську дисципліну, прозорість процедур та аудит/контроль.

7. Ризики та типові порушення у сфері е-ідентифікації та ЕДО: помилки управління доступом, компрометація ключів, людський фактор, процедурна невідповідність і заходи мінімізації.

### ***Лекція 8. Е-демократія та цифрова взаємодія органів публічної влади з громадянами: інструменти участі, консультацій і зворотного зв'язку.***

1. Е-демократія: поняття, цілі та місце у системі публічного управління.

2. Моделі цифрової участі: інформування, консультації, співтворення рішень, громадський контроль.

3. Інструменти е-участі: е-петиції, е-звернення, е-консультації, громадський бюджет та інші механізми.

4. Процедурні вимоги та легітимність: прозорість правил, репрезентативність, верифікація, врахування пропозицій.

5. Цифрові комунікації органів влади: канали, стандарти повідомлень, робота зі зворотним зв'язком.

6. Цифрові інструменти громадянської участі та волонтерських ініціатив (платформи взаємодії, координація, звітність, прозорість).

7. Е-участь як інфраструктурна основа smart city-рішень на місцевому рівні.

8. Ризики цифрової взаємодії: маніпуляції, дезінформація, мова ворожнечі, "цифрові" конфлікти інтересів.

9. Оцінювання результативності е-участі: показники залучення, якості пропозицій, впливу на рішення та довіри.

### ***Лекція 9. Інформаційна безпека та захист персональних даних в е-урядуванні: принципи, ризики, механізми забезпечення.***

1. Інформаційна безпека в е-урядуванні: зміст, цілі та базові принципи (конфіденційність, цілісність, доступність).

2. Типові кіберзагрози для органів публічної влади та цифрових сервісів: класифікація і наслідки.

3. Персональні дані у публічному секторі: визначення, категорії, права суб'єктів даних.

4. Правові підстави обробки персональних даних органами влади: межі, відповідальність, документування.

5. Організаційні та технічні заходи захисту: розмежування доступу, політики безпеки, навчання персоналу, аудит.
6. Управління інцидентами: порядок виявлення, фіксації, реагування та мінімізації шкоди.
7. Баланс безпеки і зручності: управлінські компроміси та підходи “privacy/security by design”.
8. Цифрові канали координації та взаємодії у кризових ситуаціях (інформування, зворотний зв'язок, міжсекторна координація).

### **Плани практичних занять з дисципліни «Основи електронного урядування»**

#### *Практичне заняття 1. Генезис та суб'єкти електронного урядування*

Мета: Визначити відмінності між е-урядуванням та цифровим урядом, проаналізувати ролі стейкхолдерів.

Питання для обговорення:

Порівняльний аналіз моделей G2C, G2B, G2G та G2E на прикладах українських сервісів.

Брейнштурмінг: виявлення бар'єрів для впровадження е-урядування (цифровий розрив, довіра).

#### *Практичне заняття 2. Світові лідери цифрової трансформації: аналіз індексів*

Мета: Навчитися інтерпретувати міжнародні рейтинги для оцінки готовності країн до е-урядування.

Питання для обговорення:

Робота з показниками індексів EGDI, EPI та LOSI для різних регіонів світу.

Порівняльний аналіз стратегій країн-лідерів (Естонія, Сінгапур, Велика Британія).

#### *Практичне заняття 3. Правове та інституційне поле е-урядування в Україні*

Мета: Проаналізувати відповідність українського законодавства європейським стандартам (GDPR, EIF).

Питання для обговорення:

Аналіз повноважень КМУ та профільних міністерств у сфері цифровізації.

Дискусія: вплив відкритості даних на прозорість влади та запобігання корупції.

#### *Практичне заняття 4. Проєктування дорожньої карти цифрової зрілості*

Мета: Навчитись оцінювати рівень розвитку органу влади та планувати перехід до проактивної моделі.

Питання для обговорення:

Аналіз ознак рівнів зрілості (від інформування до транзакцій) на прикладах конкретних відомств.

Розробка алгоритму підвищення зрілості цифрових сервісів.

#### *Практичне заняття 5. Клієнтоорієнтованість електронних послуг*

Мета: Дослідити користувацький шлях (User Journey) та стандарти якості сервісів.

Питання для обговорення:

Класифікація послуг за «життєвими подіями».

Обговорення концепцій нових послуг на платформі Miro: від ідеї до регламентації.

#### *Практичне заняття 6. Інтероперабельність та обмін даними*

Мета: Зрозуміти механізми реалізації принципу «only once» (тільки один раз).

Питання для обговорення:

Бар'єри міжвідомчої взаємодії: технічні vs організаційні («відомчі силоси»).

Правові підстави та етичні аспекти автоматичного обміну персональними даними.

### *Практичне заняття 7. Юридична значущість та цифрова довіра*

Мета: Опанувати методи автентифікації та правила роботи з електронними документами.

Питання для обговорення:

Порівняння рівнів гарантії електронної ідентифікації (MobileID, BankID, KEPI).

Аналіз життєвого циклу електронного документа та ризиків компрометації ключів.

### *Практичне заняття 8. Стратегії е-участі та цифрової демократії*

Мета: Проаналізувати ефективність інструментів взаємодії влади та громади.

Питання для обговорення:

Розробка стратегій залучення громадян до е-консультацій та громадського бюджету.

Ризики е-демократії: маніпуляції, дезінформація та репрезентативність учасників.

Командна робота: Симуляція «Стратегія е-Участі»

Завдання: Розробити сценарій залучення мешканців громади до обговорення проєкту бюджету або петиції через цифрові канали.

Результат: План комунікаційної кампанії з використанням інструментів е-демократії.

### *Практичне заняття 9. Кібергігієна та безпека в е-урядуванні*

Мета: Сформувати алгоритми реагування на кіберзагрози та захисту даних.

Питання для обговорення:

Специфіка функціонування е-урядування в умовах війни (кейс «Дії»).

Пошук балансу між зручністю сервісів та безпекою даних («security by design»).

## **Плани лабораторних занять з дисципліни «Основи електронного урядування»**

### *Модуль 1. Аналіз глобального цифрового ландшафту*

#### *Лабораторна робота №1: Компаративний аналіз державних порталів*

Порівняльне вивчення архітектури та контенту офіційних урядових порталів України, країн Європи та Азії.

Оцінка параметрів інтерфейсу, логіки навігації та повноти інформаційного наповнення.

#### *Лабораторна робота №2: Аналіз цифрової комунікації органів влади*

Аналіз ролі соціальних медіа та месенджерів як інструментів «урядування 2.0», що забезпечують пряму, децентралізовану та оперативну взаємодію між державою та суспільством.

Виявлення потенційних загроз у цифрових взаємодіях, таких як поширення дезінформації, маніпуляції та порушення етики спілкування в офіційних медіа-просторах.

#### *Лабораторна робота №3: Дослідження міжнародних рейтингів та індексів*

Аналіз позицій країн у звітах ООН за індексами розвитку е-урядування (EGDI), електронної участі (EPI) та місцевих послуг (LOSI).

Робота з методиками розрахунку та інтерпретація показників для діагностики цифрових прогалин.

#### *Лабораторна робота №4: Історична реконструкція та кращі практики*

Вивчення еволюції цифрових систем обраних країн та виявлення ключових етапів їхньої трансформації.

Систематизація успішного зарубіжного досвіду та обґрунтування можливостей його адаптації в Україні.

### *Модуль 2. Проєктування сервісів та залучення громадян*

#### *Лабораторна робота №5: Моделювання та прототипування е-послуг*

Розробка концепції електронної публічної послуги та візуалізація «користувачького шляху» (User Journey).

Оцінка ефективності сервісу на основі стандартів якості: доступності, простоти та оперативності.

Командна робота: Проект «Користувацький шлях проактивної послуги»

Команда має обрати складну «життєву подію» та змодельовати для неї проактивну електронну послугу.

Результат: Спільний прототип User Journey Map, де послуга надається без ініціативи громадянина на основі даних із реєстрів

*Лабораторна робота №6: Інструментарій е-демократії та участі*

Тестування та аналіз механізмів цифрової участі (е-петиції, е-консультації, громадський бюджет).

Вивчення процедурних вимог до легітимності та верифікації учасників в умовах цифровізації.

*Модуль 3. Технологічна інтеграція та документообіг*

*Лабораторна робота №7: Інтероперабельність та обмін даними*

Відпрацювання механізмів міжвідомчої взаємодії за принципом «once-only» (одноразове введення даних).

Моделювання процесів обміну даними між реєстрами з урахуванням семантичної та технічної сумісності.

*Лабораторна робота №8: Електронна ідентифікація та ЕДО*

Аналіз методів цифрової автентифікації та юридичної значущості електронного підпису.

Моделювання життєвого циклу електронного документа в органах публічної влади.

*Модуль 4. Інновації та безпека в е-урядуванні*

*Лабораторна робота №9: ІІІ, кібербезпека та кризовий менеджмент*

Використання генеративного ІІІ для автоматизації сервісів (моделювання чат-ботів) та оцінка ризиків захисту персональних даних.

Аналіз стійкості цифрових систем у надзвичайних ситуаціях (війна, пандемія) з використанням методів OSINT

## **6.Самостійна робота здобувача вищої освіти**

Самостійна робота передбачає підготовку до практичних аудиторних занять, шляхом опрацювання лекційних матеріалів, роботи з рекомендованою навчальною літературою, підготовку виступів за тематикою практичних завдань.

## **7.Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)**

Відвідування лекцій, практичних та лабораторних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для досягнення програмних результатів освітньої програми.

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Навчальні матеріали та завдання з курсу розміщуються в класі на платформі Google Workspace. Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Здача лабораторної роботи відбувається протягом тижня після відповідного лабораторного заняття (на випадок, якщо з об'єктивних обставин студент не встиг здати роботу на парі).

**Політика академічної доброчесності.** Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету

України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Встановлення факту порушення академічної доброчесності здійснюється згідно Порядку встановлення фактів порушення академічної доброчесності в КПІ ім. Ігоря Сікорського, затвердженого Наказом ректора № НУ/165/2022 від 15.09.2022 р. <https://osvita.kpi.ua/node/935>

Врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних текстах за авторства здобувачів вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського здійснюється відповідно Положення про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського, затверджено наказом № 1/76 від 25.02.2020 р. (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

#### **Норми етичної поведінки**

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

**Політика використання штучного інтелекту** та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» від 29.12.2023 р. № НОН/393/2023. Усі завдання, виконання яких передбачено програмою дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам необхідно додержуватися принципів відповідального та етичного використання ШІ. Не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації, варто перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання текстових генераторів, інших інструментів ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

**Інклюзивне навчання.** Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами, окрім осіб з вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

**Навчання іноземною мовою.** За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англomовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

## **8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)**

| Контрольний захід оцінювання                                                              | %  | Ваговий бал | Кіл-ть | Всього |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------|--------|--------|
| Розширена доповідь (презентація) одного із проблемних питань тематики практичного заняття | 30 | 15          | 2      | 30     |
| Лабораторна робота                                                                        | 20 | 20          | 1      | 20     |
| Екзамен                                                                                   | 50 | 50          | 1      | 50     |
| Всього                                                                                    |    |             |        | 100    |

Поточний контроль має п'ять рівнів оцінювання, критерії:

– повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – **5 балів лабораторна робота, 5 балів практичне заняття**;

- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – **3 бали лабораторна робота, 3 бали практичне заняття;**
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – **2 бали лабораторна робота, 2 бали практичне заняття;**
- задовільна відповідь (не менше 40% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – **1 бал, лабораторна робота, 1 бал практичне заняття;**
- відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – **0 балів.**

**Семестровий контроль:** екзамен.

**Умови допуску до семестрового контролю:** семестровий рейтинг  $\geq 40$  балів.

Екзамен проходить в усній формі. В кожному білеті по 3 питання, на які студент повинен дати усну відповідь.

#### **Екзамен має шість рівнів оцінювання, критерії:**

За екзамен студент може набрати 50 балів, до 17 балів за одне питання.

- повна відповідь здобувача/здобувачки освіти (не менше 95% потрібної інформації), вільно володіє матеріалом, правильно відповідає на питання, активно підтримує дискусію – **15-17 балів;**
- повна відповідь (не менше 85% потрібної інформації), в цілому вільно володіє матеріалом, правильно відповідає на питання, підтримує дискусію, або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає здобувач/здобувачка – **12-14 балів;**
- в цілому повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або в цілому правильна відповідь на питання, підтримує дискусію, в цілому правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях з певними недоліками, які допускає здобувач/здобувачка – **8-11 балів;**
- неповна відповідь здобувача/здобувачки (не менше 65% потрібної інформації), володіє матеріалом, частково правильно відповідає на питання, дискусію підтримує частково, в основному засвоєно основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – **6-7 балів;**
- неповна відповідь здобувача/здобувачки (не менше 60% потрібної інформації), частково володіє матеріалом, частково правильно відповідає на питання, дискусію майже не підтримує, частково засвоєно основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – **4-5 балів;**
- відповідь не відповідає вищезазначеним вимогам – **0 балів.**

**Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:**

| <i>Кількість балів</i>    | <i>Оцінка</i> |
|---------------------------|---------------|
| 100-95                    | Відмінно      |
| 94-85                     | Дуже добре    |
| 84-75                     | Добре         |
| 74-65                     | Задовільно    |
| 64-60                     | Достатньо     |
| Менше 60                  | Незадовільно  |
| Не виконані умови допуску | Не допущено   |

#### **9.Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)**

Для кращого розуміння питань цифрової трансформації публічного управління пропонується опанувати такі он-лайн курси:

1. Практикум активіста цифрової епохи. Посібник з інструментів е-демократії: <https://vumonline.ua/course/e-democracy-workshop/>
  2. Публічні контракти та громадський моніторинг: <https://vumonline.ua/course/prozzoro-public-monitoring/>
  3. Громадський контроль: <https://vumonline.ua/course/public-control/>
  4. Як молодь має долучатися до відбудови: інструменти та практики: <https://vumonline.ua/course/how-youth-should-be-involved-in-reconstruction-tools-and-practices/>
- Виставлення оцінки за контрольні заходи та додаткові бали за поточний контроль шляхом перенесення результатів проходження онлайн-курсів не передбачено.

**Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):**

**Складено** доцентом кафедри теорії та практики управління, кандидатом наук з державного управління, доцентом Бутник Оленою Олександрівною

**Ухвалено** кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 19.06.2025 р.)

**Погоджено** Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)